

KELLARIT T 201 - 202

INVENTOINTIKERTOMUS 1972

Pekka Räsänen

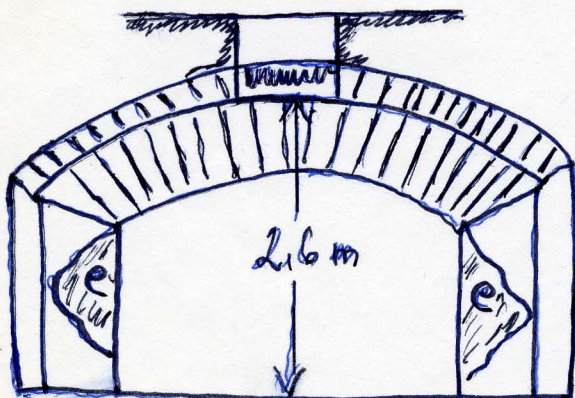
Kellarit T 201-202

Inventointikertomus 1972

Pekka Räsänen

Kellarit T 201-202 sijaitsevat Komendantinrakennuksen kellarin T 103 eteläpuolella toisella tasolla ja käytävän T 102 yläpuolella. Ainoa sisäänkäynti kellareihin on terassilta T 301 johtava tiilestä muurattu kapea kuilu, josta voi laskeutua alas kellareihin tikkaiden avulla. Kellareissa on vain yksi ikkuna ja se avautuu Vesiportinbastionin pihalle päin. Tämä ikkuna ei kuulu alkuperäiseen asuun vaan se on murettu seinään 1920- luvulla Sune Maconin korjaustöiden yhteydessä. 1920- luvun korjaustöiden yhteydessä kunnostettiin huomattavasti näitä kellareita, joten tulkoon tässä yhteydessä lainatuksi Sune Maconin merkinnät kellareista.

Sune Maconi v. 1917, sign. 00197:

(e) = nedfallen den förvittrad tegel. För övrigt är hela hvalvbågen och själva hvalvet genomblotta av vatten (det silar sig ju obelindsat från marken ovanpå. Snar hjälp vore därför av nöden. Ett fönster mot sydväst (bör i så fall öppnas) och en ordentlig ventil invid stora muren i nordost borde kunna bidra att i någon mån under sommaren torcka det vattendrypande taket. Järnbrända tegel även här bäst.

Vuoden 1918 töiden ehdotukseksi Maconi esittää seuraavaa (sign. 00202):

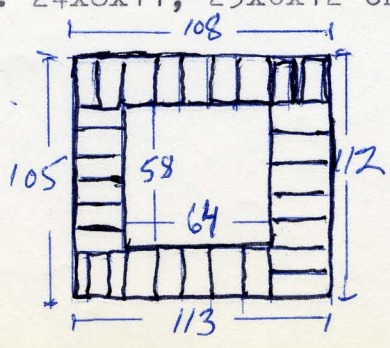
" Pikkupiikan ja Vesiportin bastionin välisen porttikäytävän yläpuolella olevassa umpinaisessa huoneessa, johon päästään ylhäältä kaide-

puiden ympäröimästä luukusta, ovat holvin sivut pahasti rauenneet ja uhkaa koko holvi siten romahtaa alas. Tämän lisäksi on holvi aina likomärkinä, sillä sen yläpuolella olevan maatyönteon lävitse pääsee vesi vapaasti valumaan holville, jonka päällä ei näytä olevan mitään isoleerauserrosta. Koska holvin mahdollinen raukeaminen voi vaikuttaa haitallisesti sen pään kohdalta kohoavan korkean lounaisen muurin kestävyys on holvi välttämättömästi korjattava rautapalaneilla tiilillä ja suojeltava veden uhkaamalta turmiolta. Tätä varten otetaan holvin korjaamiseen 200 mk, holvin isoleeraukseen, maan poistoon sen päältä ja uudestaan täyttämiseen 300 mk, ilmavedon järjestämiseen sen koillismuuriin ja mahdollisesti tarpeellisen valoaukon avaamiseen sen lounaismuuriin 125 mk." Inventoinnin yhteydessä voitiin havaita, että kaikki Sune Maconin ehdottamat työt näissä kellareissa on myös toteutettu.

Holvin päällisen tyhjentäminen:

Samassa yhteydessä kun tyhjennettiin Komendantinrakennuksen kellareita kaivettiin paljaaksi täytemaasta kellarien T 201-202 holvin päällinen. Pinnassa oli turvekerros ja sen alapuolella noin 50 cm:n paksuinen tiukkaan poljettu hiekkamultakerros, jonka seassa oli tiilimurskaa. Holvin päällinen oli pietty.

Käynti kellareihin tapahtuu siis pienen kuilumaisen aukon kautta terrassilta T 301. Kuilun syvyys on 83 cm, se on muurattu tiilestä. Tiilikokoja: 24x8x11, 25x6x12 cm. Kuilu ja sen mitat ylhäältäpäin nähtynä:

Kellarit jakaa kahteen osaan tiilinen, muusta rakenteesta irrallinen väliseinä, mikä on keskellä kellaria. Kumpaakin kellarinosaa voi käsitellä rakenteensa puolesta yhtenä kokonaisuutena. Väliseinän vahvuus on 70 cm. Sen pituus pohjoispuolella on 350 cm ja eteläpuolella 355 cm. Väliseinä ~~on~~ ole varsinainen seinä vaan suuri segmentinkaaren muotoiseksi holvattu suuri aukko näiden kahden kellarinosan välillä. Tiilikokoja väliseinän holvauksesta: 26x12,5x6,5, 27x13x7, 26,5x13x7 cm.

Pohjoisseinän korkeus on 240 cm, eteläseinän 260 cm. Eteläseinän vahvuus on 105-110 cm. Seinät on muurattu isohkoista lohkotuista harmaakivistä. Kivikokoja: 35x13, 45x25, 47x7 cm. Kivet on muurattu varveittain. Pohjoisseinällä muurausvarvit eivät kuitenkaan ole yhtä selvät kuin muilla seinällä ja kivien välejä on saumattu enemmän kuin muiden seinien. Saumaustaasti ylettyy kivien pintaan ja niiden päällekin. Seinät on muurattu ruskehtavan harmaalla kalkkilaastilla. Siellä täällä on näkyvissä merkkejä Maconin aikaisesta korjauksesta seinissä. Niitä on saumailtu sementtilaastilla ja kivien välejä paikattu rautapolteilla tiilillä.

Länsiseinällä T 201 puolella on 106 cm korkea ja 83 cm leveä murtoaukko läpi seinän. Aukko kapenee ulospäin. Siinä ei ole havaittavissa mitään pieliä. Kohta on sortunut ja osittain jossain vaiheessa purettu. Länsiseinässä oli myös paha pystyhalkeama 125 cm eteläseinästä. Halkeam jatkui myös kattoholvissa.

Pohjoisseinä ei ole liitteessä itä- eikä länsiseinään. Eteläseinä ei ole liitteessä itä- eikä länsiseinään. Väliseinä ei myöskään ole mainittuihin seiniin liitteessä.

itäseinän pituus	675 cm
länsiseinän pituus	720 cm
pohjoisseinän pituus	360 cm
eteläseinän pituus	330 cm

Ikkuna:

Alkuaan kellareissa ei ole ollut ikkunaa lainkaan, mutta Maconin aikana eteläseinään murrettiin valoaukko Vesiportin bastionin pihalle päin. Aukon pielet muurattiin tiilestä ja holvattiin segmentinkaaren muotoiseksi. Tiilimittoja: 26x12,5x6,5, 26x12x6,5 cm. Ikkunan pielet ja holvi on muurattu sementtilaastilla. Sisäpuolella ikkunan penkki on tasolla +83.45 ja ulkopuolella tasolla +83.47. Ikkunan holvi on ulkopuolella tasolla +84.18. Ikkunan leveys ulkopuolella 58,5 cm ja sisäpuolella 85 cm. Ikkunan korkeus ulkopuolelta 60 cm ja sisäpuolelta noin 85 cm. Ei tarkkaa mittausta, koska yläosa oli murtopintaista.

Lattia:

Lattia on muurattu harmaakivestä (käytävän T 102 päällinen). Pinta on tasoitettu sementtilaastilla ja eteläiseen kellarinosaan on sen pohjaan tehty pyöreä aukko veden poistumista varten. Aukko johtaa alas käytävään T 102. Lattia on lievästi eteläänpäin laskeva. Pohjoispäässä se on tasolla +82.80, keskellä +82.65 ja eteläpäässä +82.55.

Katto:

Kellarien katto on holvattu tiilestä. Tiilikokoja 24x6, 24,5x6,5 cm. Holvin pinnassa näkyy sementtilaastipintaa, jossa laudoituksen jälkiä. Sementtilaastin paksuus holvin pinnassa on noin 0,5-1 cm. Tiiliholvin päälle on muurattu harmaakiveä tasaiseksi pinnaksi ja se oli pietty.

Kellarien T 201-202 käyttötarkoituksesta on hyvin vaikea sanoa mitään, mutta eräänä mahdollisuutena saattaisi olla, että se on liittynyt käytävän T 102 nostoportti-järjestelyihin.

Kuriositeettina mainittakoon, että restaurointitöiden aikana nämä kellarit tunnettiin yleisesti "viinikellarin" nimellä.